

איתן-רפאל רוצה לחיות

שחרית מנחה וערבית, נאלצים הוריו של איתן-רפאל בן השנה וחצי, לבצע בגופו ייאליזה. כליותיו אינן מתפקדות, והפעוט החייכן שרוחו טובה עליו למרות שכל חייו הקצרים הוא מחובר לצינורות, מחכה בימים אלו להשתלה שתתבצע בו כאשר הוריו יצליחו לגייס את שלוש מאות הדולר המפרידים בינו לבין בריאותו.

1

האם כותרת זו אורמת לנו לחשוב על פעולות יוזמות הנראות לנו כאובנות מאלוהיו, ואין לנו מטרות אחרות להכיר טובה שלו?

2

"יוסי, אני אומר לך", אמר שמוליק בפנים מרצינות, "צריך להפסיק עם זה." "עם מה?" שאל אלי מופתע. "עם כל ההתלוצצות הזו. ביננו, האוכל לא כל כך גרוע, ואנחנו סתם כפויי טובה." ... "אממ... באנו להודות לטבחית רבקה על האוכל הטוב שהיא מבשלת לנו כל יום." "מה?" שאלה כלא מאמינה. "הדג היה מצוין וגם האטריות והרוטב," אמר ילד אחר. "וגם הסלט." גברת רבקה לא ידעה איך לעכל את כל המחמאות ביחד. היא פשוט לא הורגלה בכל אלה. עיניה השקועות נצצו מאושר, גבה השחוח נתישר קמעה, חיוך נפרש על פניה. "כן, היה טוב!" שאלה כלא מאמינה. "היה מצוין," אמר נער אחד. "תודה רבה," אמר גבריאל בקול חזק, והחבורה יצאה את המטבח.

*

שעת בוקר מקדמת. גברת רבקה לבדה במטבח. היום, למרות הקור החד שבחוץ, חמים במטבח; למרות הערפל, אין כל אפלולית. העובדות הנוספות עדיין לא כאן, אך היא אינה בודדה כאן היום. פזמה לעצמה זמר עליו והחלה עובדת במרץ. הגב כמעט אינו כואב והרגליים מסוגלות לשאת את משא היום הכבד. ומה הפלא, והרי אתמול אמרו לה נערים חמודים "תודה רבה"...

3

למדני אלוהי ברך והתפלל
 על סוד עלה קמל, על נוגה פרי בשל
 על החירות הזאת לראות, לחוש, לנשום
 לדעת, לייחל, להכשל

למד את שפתותי ברכה ושיר הלל
 בהתחדש זמנך עם בוקר ועם ליל
 לבל יהיה יומי כתמול שלשום
 לבל יהיה עלי יומי הרגל
 (שירי סוף הדרך- לאה גולדברג)

חשיבות ההכרה בטובה,
 איננה לטובתו של זה שהכיר לנו טובה,
 אלא בראש ובראשונה - בטובתנו.
 הנזק העיקרי שארס כפוי הטובה -
 הוא בראש ובראשונה - **לפסול!**



לסיכום:

יש בעולם הרבה דברים יפים
 עצים ופרחים
 אנשים ונופים
 ומי שיש לו עיניים פתוחות
 רואה יום יום מאה דברים נפלאים לפחות!

"...והיאך היא הדרך לאהבתו ויראתו?"

שעה שיתבונן האדם במעשיו וברואיו הנפלאים, הגדולים,

ראה מהן חכמה שאין לה קץ-

מיד הוא אוהב ומשבח ומפאר ומתאוה תאוה גדולה לידע השם הגדול..."

(הלכות יסודי התורה לראמב"ם ב"ב)

בהכרת טובה זו אין כל חשבון של תועלת עתידית, הכאת המים והעפר ע"י משה, עלולים לפגוע בנפשו שלו, במידת הכרת הטוב שלו.

שלושת סוגי הכרת טובה אלו- לקב"ה, לאדם ואף כלפי הדומם- הינם חלק מהבסיס לתורה.

מידות טובות ובתוכן הכרת הטוב, הן משרתות לתורה. רק אדם הנזהר לנטוע בעצמו את המידות הטובות, יגיע לכך שהתורה תשכון בתוכו.

נמצא, שאמרת חז"ל- "בור ששתית ממנו מים, אל תזרוק בו אבן" (בבא קמא דף צ"ב:) לא באה רק להגן על הבורות מפני סתימתם, ועל אספקת מים כסדרה בעוד שנים רבות. היא באה להטמיע בתוך כל אדם את מידת הכרת הטוב, מידה זו חשובה ביחסים שבין אדם לחברו, בין אדם למקום וגם בין האדם לעצמו.

(סו"ן "עבת בשבת" לפרשת וארא)

5
 ויאמר ה' אל-משה, כבוד לב פרעה; מאן, לשלח העם. ו. לך אל-פרעה בבקר, הנה יצא המימה, ונצבת לקראתו, על-שפת היאר; והמטה אשר-נהפך לנחש, תקח בידך. ויאמרת אליו, ה' אלקי העברים שלחני אליך לאמר, שלח את-עמי, ויעבדני במדבר; והנה לא-שמעת, עד-כה. ו. כה, אמר ה', בזאת תדע, כי אני ה'; הנה אנכי מכה במטה אשר-בידי, על-המים אשר ביאר--ונהפכו לדם. ו. והדגה אשר-ביאר תמות, ובאש היאר; ונלאו מצרים, לשתות מים מן-היאר. ו. ויאמר ה' אל-משה, אמר אל-אהרן קח מטך ונטה-ידך על-מימי מצרים על-נהרתם על-יאריהם ועל-אגמיהם ועל כל-מקוה מימיהם--ויהיו-דם; והיה דם בכל-ארץ מצרים, ובעצים ובאבנים.

והכרת טובה זו ממש מתמיהה, משום שהרי ראשית מה אכפת ליאור שמכים אותו. הרי הוא לא בן אדם, ולא מסוגל לחוש בכאב. ושנית, הרי משה לא מנע מהיאור את ההלקאה.

ונסביר זאת בעזרת דבריו של הרב נבנצל-

"התורה מלמדת אותנו, שהכרת הטובה אינה מחווה עבור היאור אלא שאתה צריך את הכרת הטובה. הבעת התודה היא בראש ובראשונה- עבורך.

אם משה יכה דבר שגרם לו הנאה כלשהי, הרי שלמשה יחסר במידת נפש זו ונפשו לא תגיע לשלמותה!" ולכן מכיר טובה משה גם ליאור הדומם למרות שהוא בכלל לא מסוגל לחוש בהכרת הטובה של משה.

7

"יש אדם הרואה עצמו במרכז העולם, וחושב בדעתו שהכל מגיע לו. הסתכלותו על המציאות היא תובענית, וברור לו שבא לעולם ע"מ להנות ממנו כמה שיותר, וממילא העולם חייב לו את הנאותיו שהרי לשם כך הוא נמצא כאן."
 (הרב יהושע ויצמן)

6

אך ישנו עוד כח עיקרי, אשר אם לא טיפחו בעולם הזה יחסר לו כל כח התמיחה לעולם הבא, והוא כח הכרת טובה. תהליך הצמיחה (הנאה גדלה והולכת מזיו השכינה) מותנה בהכרת חסדיו יתברך שבעצם תשלום השכר, ומי שאין מידת הכרת טובה שלו מפותחת כראוי, לא יכיר בזה את חסדיו יתברך (כי יחוש שהשכר מגיע לו) נמצא שהעולם הבא שלו ישאר בבחינת "עומדים" (הנאה קבועה ועומדת) ולא יתפתח לעולם לבחינת "מהלכים" (הנאה גדלה והולכת) ותחסר לו לגמרי בחינת החיים הנצחיים.

הרב צלצור ב"מכתב מאלוהיו"

8

מידה זו של הכרת הטובה ויקרה לנו כל כך גם בגלל שהכרת הטובה לאדם תוביל להכרת טובה עמוקה יותר ונדרשת לא פחות- והיא- הכרת טובה לריבונו של עולם, על כל החסדים שהוא גומל עימנו יום יום ממש. וזהו שורש האמונה בקב"ה"